

Презентація на тему:
**“ВЕЛИКІ
ГЕОГРАФІЧНІ
ВІДКРИТТЯ”**

Епоха Великих географічних відкриттів

— період в історії людства, що розпочався у XV столітті і тривав до XVII століття, в ході якого європейці відкривали нові землі і морські маршрути до Африки, Америки, Азії та Океанії в пошуках нових торгових партнерів та джерел товарів, які користувалися великим попитом у Європі. Історики зазвичай співвідносять Великі географічні відкриття з визначними далекими морськими подорожами португальських та іспанських мандрівників у пошуках альтернативних торгових шляхів до «Індії» за золотом, сріблом і прянощами

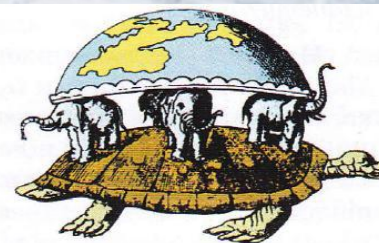
Уявлення про світ в давнину

Мал. 4. Земля в уяві стародавніх египтян

Мал. 5. Уявлення про Землю у Стародавньому Вавилоні

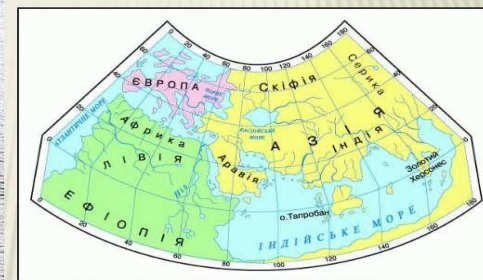
Мал. 6. Уявлення про Землю у Стародавній Індії

Перші географічні карти

Карта Ератосфена (III ст. до н.е.)

Перші географічні карти

Карта Птолемея (II ст. н.е.)

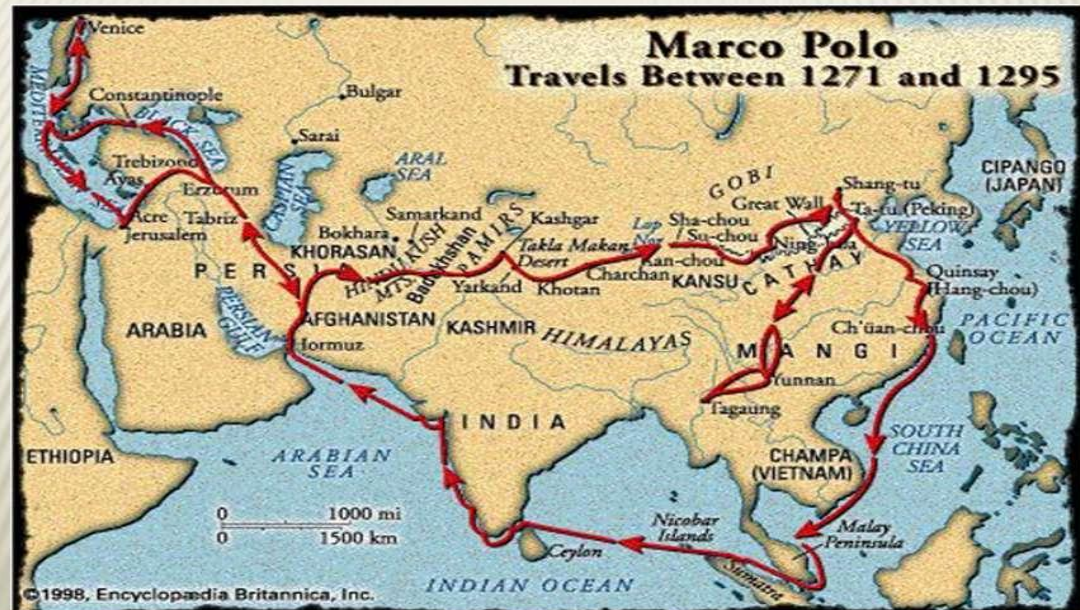
Походи вікінгів

Географія середньовіччя

Географія середньовіччя

- Подорож Марко Поло

Передумови ВГВ

- Утворення великих європейських централізованих держав (Іспанія, Португалія, Англія), які мали достатньо коштів для фінансування заокеанських експедицій.
- Науково-технічні здобутки в оснащенні й конструкції кораблів, удосконалення компасу та навігаційних приладів, розвиток картографії.
- Прагнення католицької церкви до поширення християнства на нових землях.
- Унаслідок успішного завершення Реконквісти в Іспанії та Португалії значна кількість бідного дворянства, що залишилася без здобичі від воєнних дій, прагнула розбагатіти будь-яким способом, в тому числі й за рахунок далеких подорожей.
- Визнання учення про кулястість Землі.

Причини

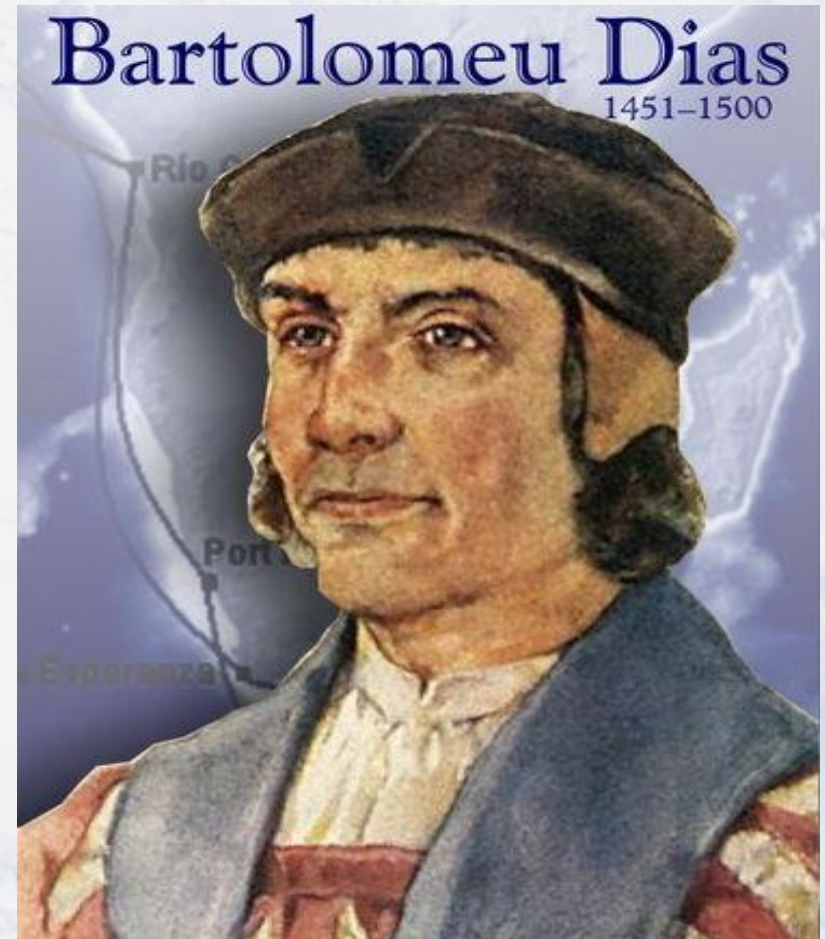

- «Жадоба золота» — пошук дорогоцінних металів, які використовувалися для карбування монет і нестача яких негативно позначалася на торговельній активності.
- Пошук нових шляхів до країн сходу, передусім Індії, оскільки традиційні торговельні шляхи опинилися в руках Османської імперії, а східні товари — перець, імбир, мускатний горіх, кардамон, кориця — користувалися величезним попитом.
- Прагнення європейського купецтва позбавитись посередників у торгівлі зі східними країнами.

- Започаткували Великі географічні відкриття такі країни як *Іспанія* та *Португалія*.
- Першими, хто почав Великі географічні відкриття були португальці. Так, син португальського короля *Енріке Мореплавець* організував декілька морських експедицій, які досліджували західне африканське узбережжя. Значною подією стало відкриття островів Зеленого мису.
- Морські подорожі стали можливими завдяки успіхам у науці й техніці. Були створені *портолани* – більш точні карти з детальним зображенням узбережжя. З'являється новий тип кораблів з системою вітрил – *каравели*. Помітно вдосконалилися *компас* і *астролябія* – прилади для орієнтування у відкритому морі.
- **Морський шлях до Індії**
- У *1487 р.* кораблі португальця *Бартоломеу Діаша* досягли південного краю Африканського континенту. Капітан назвав це місце мис Доброї Надії.
- В *липні 1497 р.* з Лісабона відплила флотилія з чотирьох кораблів на чолі якої був *Васко да Гама*. У *травні 1498 р.* три кораблі *Васко да Гама* прибули в *Калікут* – один з найбагатших індійських портів. Зворотній шлях тривав майже рік. Лише у *вересні 1499 р.* до Лісабона повернулися тільки два кораблі та близько третини команди. Шлях до Індії був відкритий. Завдяки освоєнню в Індії португальці почали просуватися далі. Так, в *1511 р.* португальський королівський намісник *Альфонсу Альбукерке* захопив *півострів Малакка* на півдні Індокитаю.

Першим, кому вдалося в 1487–1488 рр. досягти південного краю Африки, був **Бартоломеу Діаш**. Плисти далі Індійським океаном його моряки відмовилися, оскільки дуже стомилися від кількомісячного плавання. Відкритий Діашем південно-західний край Африки було названо *мисом Доброї Надії*

Земляк Діаша Васко да Гама завершив його справу. Він вирушив у путь в 1497 р., обігнув південний край Африки і, рухаючись далі уздовж східних берегів, за три тижні пройшов Індійський океан. У 1498 р. португальці вийшли до узбережжя Індії. Морський шлях до неї було відкрито.

ВАСКО ДА ГАМА (1469-1524)

Відкриття Америки

- Крім Португалії нових торгових шляхів шукала Іспанія. *3 серпня 1492 р.* генуезький мореплавець **Христофор Колумб** на трьох кораблях відправився у подорож на захід, думаючи таким чином досягти берегів Індії. Через 33 дні, у *вересні 1492 р.*, команда ступила на берег острова, названого Колумбом **Сан-Сальвадор**. Упевнений, що досяг Індії мореплавець дав місцевому населенню назву **індіанці**. Сам континент довго називали **Вест-Індія (Західна Індія)**. Після цього Колумб здійснив ще три подорожі на захід і відкрив майже всі Антильські острови, а також узбережжя Центральної Америки.

- Інший мореплавець, італієць **Амеріго Веспуччі** теж здійснив подорож до нововідкритих земель. Він першим заявив, що це не Азія, а нова, невідома раніше земля, й запропонував назвати її Новий Світ. В очах сучасників Веспуччі став людиною, яка справді відкрила новий материк, який тому й назвали Америкою.
- Після відкриття Колумбом Америки, почалася боротьба за нові землі. З цією метою у **1494 р.** за посередництва папи римського в місті **Тордесільяс між Іспанією і Португалією було укладено договір про перший в історії розподіл світу на сфери впливу.** Іспанія отримала право володіти нововідкритими землями на захід від Азорських островів, а Португалія – на схід.

Доколумбові цивілізації Америки

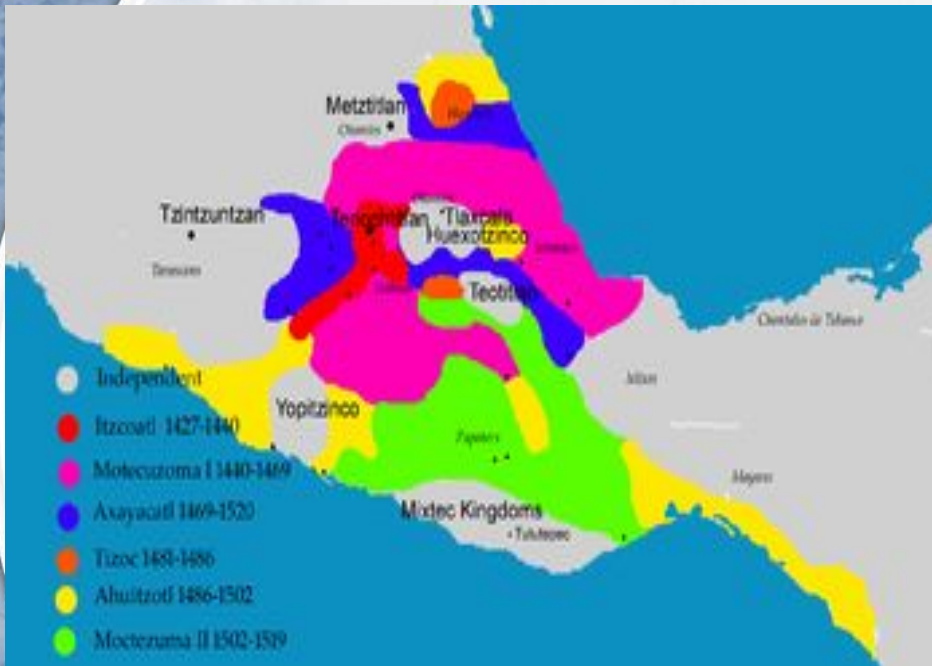
- Територію Гватемали та Юкатана в XV ст. займала цивілізація майя. Майя будували великі міста (Майяпан, Чичен-Іца), мали власне ієрогліфічне письмо, а також точне літочислення на основі сонячного календаря.
- Розповсюдження цивілізації майя (червоний контур) відносно інших культур Месоамерики (чорний контур)
- Піраміда майя у Чичен-Ітці, зараз відома як *El Castillo*

Ацте́ки — найбільший народ американських індіанців Мексики, що прийшов у центральну частину країни з півночі в 12 столітті. Інша автентична назва ацтеків — мешіка. Вважається, що в 1325 вони почали будувати свою столицю — Теночтитлан (на місці сучасного Мехіко). Теночтитлан поступово став столицею імперії, яка розкинулася далеко за межі Мексиканської долини.

- Еволюція територіальних володінь ацтеків

- Ритуал жертвоприношення

ІНКИ

- Інки — правлячий рід народу кечуа, що мешкав на території сучасного Перу і створив велику централізовану імперію зі столицею у місті Куско в Андах. Імперія інків (кеч. Tawantin Suyu Тауантінсуйю, Тавантінсуйю, Тавантінсуйю — чотири сторони світу, об'єднані разом) простягалась довгою смугою у Південній Америці з півночі на південь і включала частини територій сучасних Колумбії, Чилі, Перу, Болівії, Еквадору, Аргентини. Імперія інків існувала досить короткий час — з 1438 до 1533 року. У 1533 році останнього правителя інків Атуальпу задушили іспанські загарбники.

"Kiny"

Конкістадори у Новому Світі

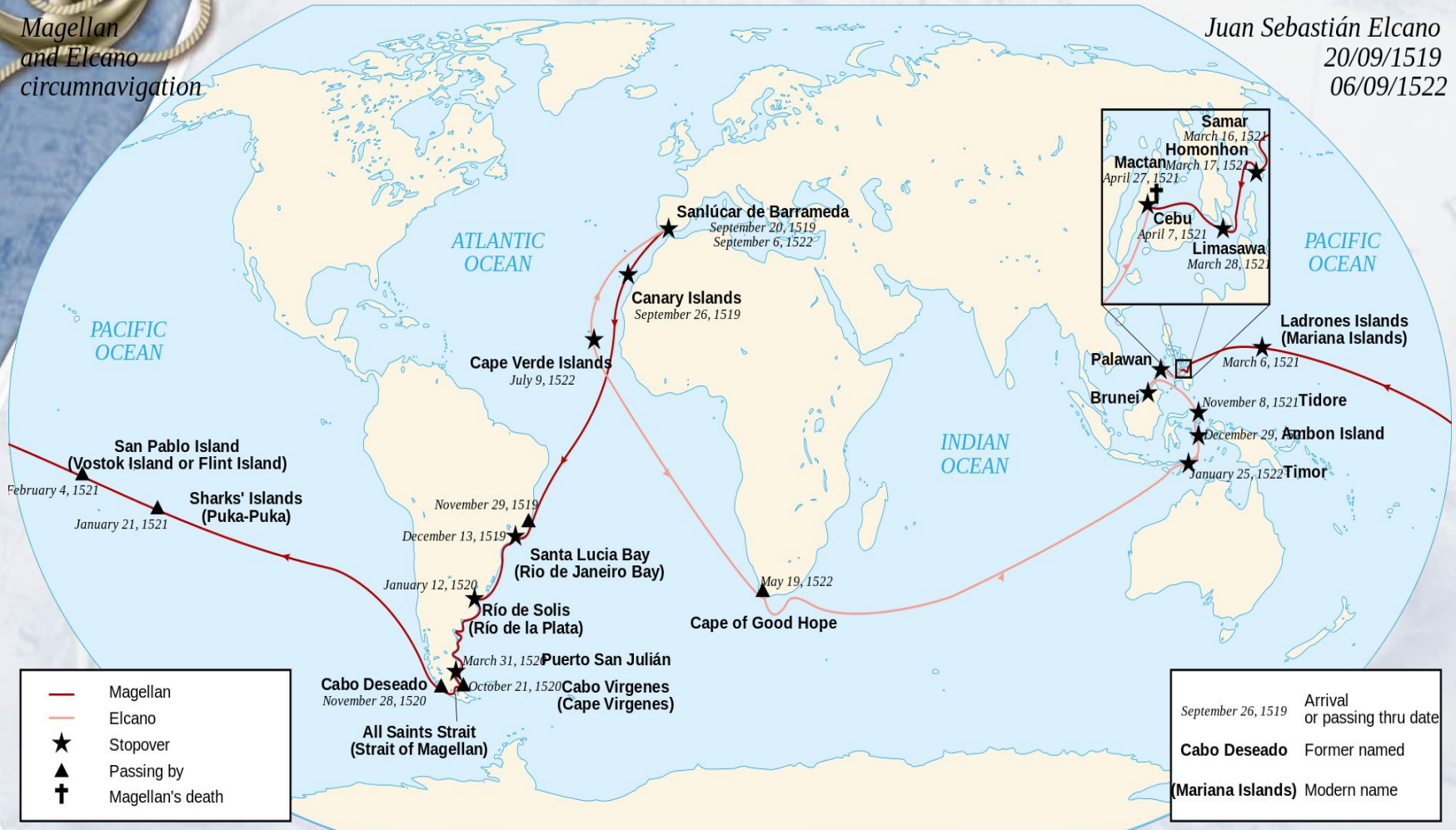
- За відкриттям Нового Світу почались *конкіста* (ісп. – завоювання) – загарбницькі походи іспанців (конкістадорів) кінця XV–XVI ст.
У 1519 р. іспанський ідальго **Ернан Кортес** вирушив на завоювання держави ацтеків. Луки й списи ацтеків не могли протистояти гарматам і рушницям іспанців. Крім того жаху ацтекам надавали вершники на конях, оскільки вони ніколи не бачили коней. Правитель ацтеків Монтесума вирішив піти на переговори і впустив Кортеса у столицю Теночтітлан, але останній увійшовши в місто захопив імператора в полон і вбив його. Після цього почалася семимісячна облога конкістадорами Теночтітлана, яка завершилася його розграбуванням та руйнуванням. Європейці досить жорстоко ставилися до місцевих народів Америки. Бартоломе де Лас Касас у своїй книзі «Історія Індії» писав: «Християни... чинили серед індіанців надзвичайні жорстокості. Єдина і справжня причина того, чому християни розорили і знищили безліч ні в чому не винних людей, – це прагнення захопити їхнє золото. Вони йшли з хрестом у руці та з ненасиченою жадобою золота в серці».
- У 1532 р. на завоювання держави інків до Перу був відправлений загін, який очолював **Франсіско Пісарро**. Він захопив у полон правителя держави – Великого Інка Атагуальпа й обіцяв звільнити його, якщо індіанці до стелі заповнять золотом і коштовностями в'язницю, у якій перебував вождь. Інки виконали умову, але Пісарро стратив Атагуальпу. Невдовзі конкістадори розгромили й імперію інків.

Навколосвітня подорож Фернандо Магеллана

Magellan and Elcano circumnavigation

Juan Sebastián Elcano
20/09/1519
06/09/1522

FERDINANDUS MAGELLANVS SVPERATIS
ANTARCTICI FRETI ANGVSTISS CLARISS

- П'ять кораблів на чолі з «Вікторією» вирушили на захід, щоб повернутися додому зі сходу — Магеллан, як і Колумб, вірив, що Земля кругла.
- Більше 17 000 км проплив мандрівник разом зі своїми товаришами морями та океанами, де на них чатували випробування та чимало небезпек.
- Фернан Магеллан відкрив доти невідоме Європі атлантичне узбережжя Південної Америки. Завдяки системі сигналізації, яку вигадав мореплавець, його кораблі жодного разу не згубили один одного у морських просторах. Упродовж усього плавання стояла чудова погода, і моряки назвали океан Тихий. Саме ж плавання було зовсім не легким. Від голоду та спраги померла значна частина екіпажу. Ті, кому пощастило вціліти, досягли Філіппінських островів. Тут Магеллан безглуздо загинув у сутичці з місцевими жителями. Вже після втрати капітана команда дісталась Молуккських островів, де придбала великий вантаж прянощів.
- 8 вересня 1522 р. корабель із символічною назвою «Вікторія» кинув якір у порту Севілья. Перша в історії навколосвітня подорож завершилась. Вона тривала майже три роки. З п'яти суден повернулося лише одне, з 265 членів команди - лише 18. Героєм плавання, який відтіснив на задній план Магеллана, став капітан «Вікторії» **Себастьян Ель Кано**. Іспанський король пожалував йому дворянський герб, увінчаний зображенням земної кулі й написом: «Ти перший мене обігнув». На долю Магеллана залишилися звинувачення у порушенні королівських інструкцій та надмірній жорстокості. Справжня роль цього видатного мореплавця була визнана лише згодом. Магеллан довів до кінця справу Колумба і проклав західний шлях до країн Сходу. Його подорож на практиці довела, що Земля має форму кулі, а всі океани складають один Світовий океан. Величезні розміри Тихого океану спростували думку про суттєве переважання суші над морем.

Наслідки Великих географічних відкриттів

- Відбулася зустріч двох світів – європейського і американського.
- Виникла й зміцніла колоніальна система.
- Для місцевих народів, це було великою катастрофою. Відбувалось фізичне знищення індіанців.
- Поширення набула работоргівля. В американських колоніях не вистачало робочих рук, через що європейці організовували доставку в Америку чорношкірих рабів з Африки.
- Відбувалось переміщення основних торговельних шляхів із Середземного і Балтійського морів до Атлантичного та Індійського океанів.
- Починає формуватися світовий ринок.
- Приплив дешевого срібла й золота призвів до підвищення цін та знецінення грошей. У Європі на десятиліття розтяглася «революція цін».
- Європейці запозичили в індіанців нові види сільськогосподарських рослин: картоплю, кукурудзу.

Основні дати:

- **1492 р.** – відкриття Христофором Колумбом Америки.
- 1494 р.** – Тордесільяський договір про перший в історії розподіл світу на сфери впливу.
- 1497–1499 рр.** – подорож Васко да Гама. Відкриття шляху до Індії.
- 1519–1522 рр.** – Перша навколосвітня подорож.
- 1519 р.** – завоювання держави ацтеків Ернаном Кортесом.
- 1532 р.** – завоювання держави інків Франсіско Пісарою.
- 1534 р.** – відкриття Жаком Картьє Канади.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Що спричинило пошук європейцями нових шляхів на Схід?
- 2. Чому саме країни Піренейського півострова першими почали Великі географічні відкриття?
- 3. Який внесок здійснив Енріке. Мореплавець в організацію морських подорожей? В якому напрямку він сподівався знайти для Португалії безперервний морський шлях до Індії?
- 4. Чому Америка не носить ім'я Колумба?

Домашнє завдання

- Прочитайте відповідний параграф;
- Опишіть подорож Колумба від імені одного з матросів; зустріч двох світів з погляду корінних жителів Америки
- Виконайте завдання на карті
- Виконайте проект “Продукти родом з Америки”